

การสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

The Creation of Local Wisdom Knowledge Management Model in Schools

under the Local Administration

สกุลพร หลีภาพร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และด้านการจัดการความรู้ จำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์คือ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับต้นแบบรูปแบบการจัดการความรู้; (2) แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับผลผลิตความรู้; (3) แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการความรู้; และ (4) แบบประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการจัดการความรู้มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ : ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร การโครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีสารสนเทศ ; กระบวนการจัดการความรู้ได้แก่ การสร้างความรู้ การแสวงหาความรู้ การรวบรวมความรู้ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การนำความรู้ไปใช้; การประเมินการจัดการความรู้ ได้แก่ การประเมินผลผลิตความรู้ การประเมินการดำเนินการจัดการความรู้ และการประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ ; (2) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้เป็นการดำเนินกิจกรรม 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ ระยะที่ 2 การใช้กระบวนการจัดการความรู้; (3) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ครูผู้รู้รูปแบบมีความพึงพอใจต่อผลผลิตความรู้ และการดำเนินการจัดการความรู้ในระดับมากที่สุด และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การจัดการความรู้, โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

This mixed method research aimed to create a knowledge management model in schools under the Local Administration. The informants were 5 educational and knowledge management experts and the sample group for quantitative research consisted of 92 teachers. The research instruments consisted of (1) in-depth structured interviews, (2) questionnaires on satisfaction towards output knowledge, (3) questionnaires on satisfaction towards knowledge management implementation, and (4) assessment of opinions on a knowledge management model. Data was analyzed by using content analysis, mean, and standard deviation. The research results indicated the following- (1) A knowledge management model consisted of three components, namely: success factors for knowledge

management covering leadership, organizational culture, information technology and basic infrastructure the knowledge management process consisted of knowledge creation, knowledge acquisition, knowledge collection, knowledge storing, knowledge sharing, and knowledge utilization; and knowledge management evaluation involved output knowledge evaluation, knowledge management evaluation, and knowledge management model (2) The results of the research on a knowledge management model indicated 2 phases of implementation, namely Phase 1, prepare knowledge management activities, and Phase 2 the application of the knowledge management process (3) According to knowledge management evaluation, it was found that output knowledge evaluation and knowledge management evaluation of a teacher was rated at the best level. Also, experts found a knowledge management model at the best level.

Keywords: creation model, knowledge management, schools under the local administration, legal knowledge

ความนำ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อผลักดันแนวคิดธรรมาภิบาล (good governance) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยในมาตรา 11 กำหนดว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสม (ประพนธ์ ชาญชัย, 2547) ด้วยเหตุนี้หน่วยงานต่าง ๆ ควรต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งหลายองค์การหันมาให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นการขับเคลื่อนด้วยความรู้และการจัดการความรู้ในการผลักดันให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2550) ดังนั้นการเตรียมประชาชนในชาติ โดยเฉพาะเยาวชน ให้มีความรู้ความสามารถอยู่ในสังคมไทยได้อย่างดีเยี่ยมไม่เพียงพอ กระบวนการเรียนรู้ควรต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ เพื่อให้สามารถรองรับผลกระทบ

จากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดัง

พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงแนะให้ใช้ภูมิปัญญาไทยหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติให้เจริญรุ่งเรือง โดยการใช้วิถีทางของตนเอง เพื่อเป็นการสร้างฐานรากของสังคมให้แข็งแกร่ง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน (ทองทิพภา วิริยะพันธุ์, 2554)

จากนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา ทำให้มีการติดตามการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดความตระหนักในการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์ในการบริหารความรู้อย่างเป็นระบบ สถานศึกษายังขาดการจัดการความรู้ในส่วนของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดการรวบรวมข้อมูลไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และการรวบรวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศของโรงเรียน อีกทั้งองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้รับการบันทึกถ่ายทอด ตลอดจนนำองค์ความรู้เดิมมาผสมผสานกับองค์ความรู้ปัจจุบันที่จะเติมเต็มให้กับการเรียนรู้ นอกจากนี้ในด้านครูผู้สอนมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การเรียนการสอนน้อย ครูยัง

ขาดความรู้ความเข้าใจและไม่เห็นค่าและความสำคัญเกี่ยวกับการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ (สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, 2555) อีกทั้งเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นบางท่านก็ขาดความร่วมมือในการนำภูมิปัญญาที่ตนมีถ่ายทอดแก่ผู้อื่น ซึ่งการขาดการส่งเสริมให้ทั่วถึงอย่างจริงจัง ทำให้ไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนและสังคมได้ตระหนักและมีเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประชาชนจำนวนมากจึงไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ฉะนั้นเพื่อการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทย การนำเอาภูมิปัญญาที่สั่งสมไว้ที่บ้านเมืองมาพัฒนาการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมิติทางวัฒนธรรมมาใช้ผสมผสานเข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีและเกิดประโยชน์ได้ในหลายประการ ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นองค์กรที่ควรนำการจัดการความรู้มาใช้ ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการใช้กระบวนการเชิงระบบ โดยรวมพลังครูทั้งโรงเรียนให้พัฒนางานโดยการจัดการความรู้ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ หรือทุนปัญญาขององค์กรให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เพราะความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นถือเป็น “ทรัพย์สินทางปัญญา” ที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้ไปศึกษา นำไปใช้ประโยชน์ และนำไปต่อยอดความรู้ที่แตกฉานต่อไปได้ ทั้งนี้สถานศึกษาที่มีการจัดการความรู้ จะมีผลผลิตและบริการที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น (Sallis & Jones, 2002)

ดังนั้น สถานศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาในท้องถิ่น จึงควรนำการจัดการความรู้มาปรับประยุกต์เอาความรู้ที่มีคุณค่าของท้องถิ่นเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาองค์กรของตน มุ่งสู่วิสัยทัศน์ อันเป็นเป้าหมายในการขับเคลื่อนความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นความรู้สู่สถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้การถ่ายทอดความรู้และเป็นเวทีแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชนให้สามารถพัฒนาครู ผู้เรียน และชุมชนไปสู่ยุคข่าวสารและสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีด้านปัจจัยที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จของ จูทาร์ตัน สราณะวงศ์ (2552) Keyser (2004) Liebowitz (2000) Choi (2000) Skyrme (2000) ใช้สรุปเป็นองค์ประกอบด้านปัจจัยที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงสร้างพื้นฐาน

2. รูปแบบการจัดการความรู้มีรายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 รูปแบบการจัดการความรู้เชิงองค์ประกอบ ได้แก่ (1) รูปแบบการจัดการความรู้ของ Anderson and American Productivity and Quality Center--APQC (1996); (2) รูปแบบการจัดการความรู้ของ Singapore Productivity and Standards Board: PSB (2001); (3) รูปแบบการจัดการความรู้ของ Lindsey (2002); (4) รูปแบบการจัดการความรู้ของ Ernst and Young (1999); (5) รูปแบบการจัดการความรู้ของ Liebowitz, (2000); (6) รูปแบบการจัดการความรู้ของ Marquardt (1994)

2.2 รูปแบบการจัดการความรู้เชิงวงจร ได้แก่ (1) วงจรการจัดการความรู้ของ Wiig (1993); (2) วงจรการจัดการความรู้ของ Zack (1996)

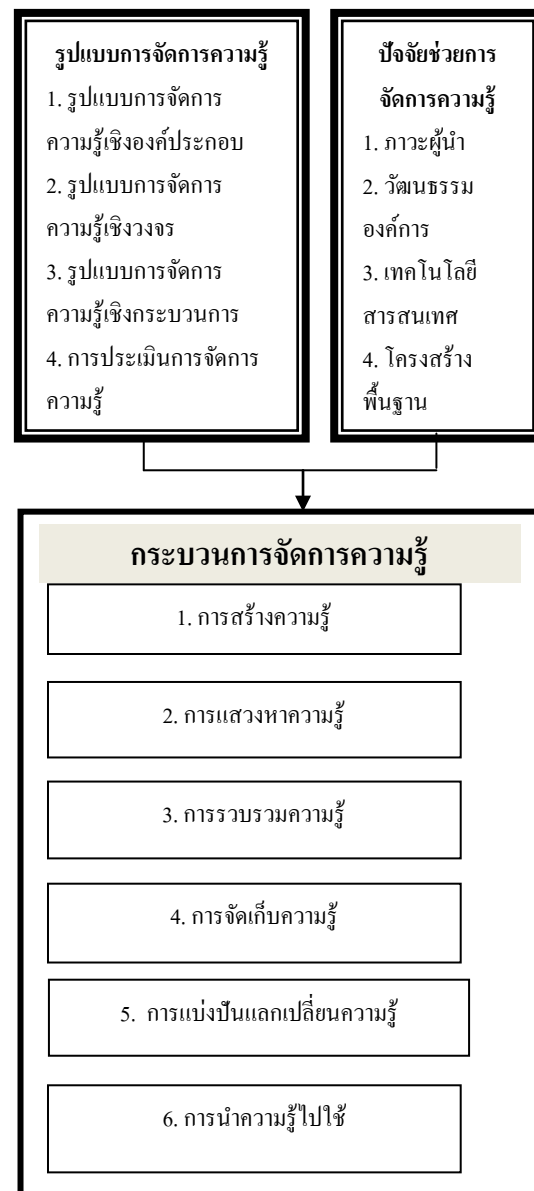
2.3 รูปแบบการจัดการความรู้เชิงกระบวนการ ได้แก่ (1) รูปแบบการจัดการความรู้ของ Demarest (1997); (2) รูปแบบการจัดการความรู้ของ

Turban (2001); (3) รูปแบบการจัดการความรู้ของ วิจารณ์ พานิช (2547); (4) รูปแบบการจัดการความรู้ของ ประพนธ์ ฬาศุกภัย (2547); (5) รูปแบบการจัดการความรู้ของ บดินทร์ วิจารณ์ (2547); (6) รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2547) ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ใช้สรุปเป็นองค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย (1) การสร้างความรู้ (2) การแสวงหาความรู้ (3) การรวบรวมความรู้ (4) การจัดเก็บความรู้ (5) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ (6) การนำความรู้ไปใช้

3. การประเมินการจัดการความรู้ ประกอบด้วย (1) การประเมินผลผลิตความรู้ (2) การประเมินการดำเนินการจัดการความรู้ และ (3) การประเมินรูปแบบการจัดการความรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีนำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้สรุปเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ได้รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ และการประเมินการจัดการความรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Creswell & Plano Clack, 2007) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างต้นแบบรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ เพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ใน 3 ด้าน คือ (1) ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้ท้องถิ่น ดำเนินการโดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา และด้านการจัดการความรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น(2) กระบวนการจัดการความรู้ และ (3) การประเมินการจัดการความรู้

2. สร้างต้นแบบรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการทดลองการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรี ใน 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ เป็นการเตรียมโครงการอบรมการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเตรียมทีมจัดการความรู้

ระยะที่ 2 การใช้กระบวนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้างความรู้ (2) การแสวงหาความรู้ (3) การรวบรวมความรู้ (4) การจัดเก็บความรู้ (5) การแบ่งปันความรู้ และ (6) การนำความรู้ไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการประเมินการจัดการความรู้ใน 3 ด้าน คือ (1) การประเมินความพึงพอใจต่อผลผลิตความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) การประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ (3) การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วจึงปรับปรุงตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการประเมิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ (1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาและด้านการจัดการความรู้ และ (2) ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่าง คือ (1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาและด้านการจัดการความรู้ จำนวน 5 คนและ (2) ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 92 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับต้นแบบรูปแบบการจัดการความรู้ จำนวน 7 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.81

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้มีความรู้เกี่ยวกับผลผลิตความรู้ จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม ใน 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะของผลงาน ด้านคุณภาพของผลงาน ด้านประโยชน์ของผลงานที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้ดำเนินการจัดการความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในการจัดการความรู้ จำนวน 14 ข้อ นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80

4. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการความรู้ จำนวน 14 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม ใน 3 ด้าน คือ ด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมในการนำไปใช้ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่า

สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับต้นแบบรูปแบบการจัดการความรู้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการนัดหมายและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในระหว่างวันที่ 22 มกราคม 2556 ถึง วันที่ 28 มีนาคม 2556

2. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้ผลผลิตความรู้ การดำเนินการจัดการความรู้และแบบประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการนัดหมายการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ในแต่ละครั้ง ในการอบรมสัมมนาตามโครงการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำ (2) วัฒนธรรมองค์กร (3) เทคโนโลยีสารสนเทศ และ (4) โครงสร้างพื้นฐาน

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้างความรู้ (2) การแสวงหาความรู้ (3) การรวบรวมความรู้ (4) การจัดเก็บความรู้ (5) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ (6) การนำความรู้ไปใช้

องค์ประกอบที่ 3 การประเมินการจัดการความรู้ ได้แก่ (1) การประเมินความพึงพอใจต่อผลผลิตความรู้ (2) การประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินการจัดการความรู้ (3) การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

2.1 ปัจจัยที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ (1) การใช้ภาวะผู้นำ โดยการจัดโครงการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้บริหารประชุมทำความเข้าใจกับคณะครูตามโครงการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ (2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร โดยการปรับทัศนคติและสร้างแรงจูงใจในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าร่วมสัมมนาร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นการสร้างวัฒนธรรมการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ สร้างบรรยากาศในการสื่อสารเป็นไปอย่างเป็นกันเอง (3) การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ โดยการใช้เทคโนโลยีที่ใช้งานง่ายทันสมัยและสะดวกในการเข้าถึง เช่น เว็บไซต์ในการจัดการความรู้เพื่อรวบรวมจัดเก็บประมวลและแสดงผล และร่วมกันจัดทำเว็บไซต์การจัดการความรู้ มีช่องทางในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้และประสบการณ์ โดยใช้เว็บบอร์ดหรือเว็บบล็อก (4) การวางโครงสร้างพื้นฐาน โดยการสร้างทีมและแกนนำการจัดการความรู้ ทีมจัดการความรู้แต่ละทีมร่วมกันกำหนดแกนนำและบทบาทของสมาชิกในแต่ละทีมในการจัดการความรู้ และวางแผนกิจกรรม โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 กระบวนการจัดการความรู้ มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขั้นการสร้างความรู้ เป็นการจัดการ

ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรี โดยทีมจัดการ
ความรู้ร่วมกันกำหนดความรู้ภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่น (2)
ขั้นการแสวงหาความรู้ เป็นการสืบค้นความรู้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรี พบองค์ความรู้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น จำนวน 9 สาขา คือ

(1) สาขาความเชื่อและศาสนา (2) สาขาประเพณีและ
วัฒนธรรม (3) สาขาศิลปะพื้นบ้าน (4) สาขาอาหารและ
ผักพื้นบ้าน (5) สาขาการละเล่นพื้นบ้าน (6) สาขา
ศิลปวัฒนธรรม (7) สาขาสมุนไพร และตำรายาพื้นบ้าน
(8) สาขาประติมากรรม และหัตถกรรมพื้นบ้าน และ
(9) สาขาการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
(3) ขั้นการรวบรวมความรู้ โดยการนำองค์ความรู้ภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นจากการแสวงหาความรู้ นำมาตรวจสอบ
กลั่นกรอง และรวบรวมจัดหมวดหมู่ แบ่งประเภทของ
ความรู้ในแต่ละสาขาให้เป็นระบบ (4) ขั้นการจัดเก็บ
ความรู้ ทีมการจัดการความรู้ ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์การ
จัดการความรู้ ได้เว็บไซต์การจัดการความรู้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรีชื่อ

<http://www.cholburiwisdom.in.th> เพื่อนำข้อมูลภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น มาจัดเก็บความรู้ไว้ในเว็บไซต์

(5) ขั้นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้
เป็นการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข
และจัดเก็บไว้ในเว็บไซต์การจัดการความรู้ เผยแพร่
ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านเว็บไซต์การจัดการความรู้
ที่สร้างขึ้น เป็นการแบ่งปันความรู้ในช่องทางการเรียนรู้
จากเว็บไซต์การจัดการความรู้ และ

(6) ขั้นการนำความรู้ไปใช้ โดยการ
ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนนำความรู้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นจากเว็บไซต์การจัดการความรู้ไปใช้ในการพัฒนา
การศึกษา พัฒนาท้องถิ่นอันนำไปสู่ความเป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

2.3 การประเมินรูปแบบการจัดการความรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) กลุ่มครูผู้มีความรู้มี

ความพึงพอใจในผลผลิตความรู้ ในระดับมากที่สุด (2)
กลุ่มครูผู้ดำเนินการจัดการความรู้มีความพึงพอใจใน
กิจกรรมการจัดการความรู้ในระดับมากที่สุด และ (3)
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการ
ความรู้ว่าเป็นรูปแบบที่มีประโยชน์ มีความเป็นไปได้
และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับมาก
ที่สุด

การอภิปรายผล

1. องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการความรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก

3 ประการ ได้แก่ (1) ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการ
ความรู้ (2) กระบวนการจัดการความรู้ และ (3) การ
ประเมินการจัดการความรู้ สอดคล้องกับ Morey, Daryl;
Maybury, Mark; Thraising, Bhavani (2001)

ที่พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการ
จัดการความรู้ที่สำคัญ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและการ
ตัดสินใจ โครงสร้างองค์กร การติดต่อสื่อสารในองค์กร
สภาพแวดล้อมในการทำงาน

ซึ่งรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละด้าน มี
ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านปัจจัยความสำเร็จใน การจัดการความรู้

1.1 ภาวะผู้นำ จากผลการวิจัยพบว่า
ภาวะผู้นำของผู้บริหารถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มี
ความสำคัญมากในการจัดการความรู้ขององค์กรตั้งแต่
การเห็นคุณค่าต่อการนำความคิดริเริ่มความรู้รอบรู้ในเชิง
วิชาการ ตลอดจนการใช้สิทธิพลชั้นนำ จูงใจหรือผลักดัน
ให้ ครู และบุคลากรของโรงเรียนปฏิบัติงาน เพื่อให้งาน
ด้านการจัดการความรู้ไปสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างมี
ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Nonaka &
Takeuchi อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช (2548) ได้กล่าวถึง
ผู้บริหารความรู้ควรมีคุณสมบัติและความสามารถในการ

สื่อสารวิสัยทัศน์ความรู้และวัฒนธรรมองค์กรไปสู่สมาชิกของ Project Team และมีทักษะในการเข้าไปร่วมกระบวนการจัดการความรู้กับพนักงาน เพื่อสร้างความมุ่งมั่นต่อการจัดการความรู้ เพราะหากผู้บริหารมีลักษณะดังกล่าว จะทำให้บุคลากรของหน่วยงานเกิดความรู้สึกที่ดีระหว่างตนเองกับผู้บริหาร ส่งผลต่อการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัฒนธรรมองค์กร จากผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรจะเกิดขึ้นได้คนในองค์กรจะต้องร่วมกันสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ เช่น ต้องสร้างแรงจูงใจให้แลกเปลี่ยนความรู้ หรือเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรเข้าถึงและแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ จะช่วยให้การจัดการความรู้มีความยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำทิพย์ วิภาวิน (2546) ที่กล่าวว่าองค์กรที่เน้นบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน และนำความรู้ของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด จะเป็นการเพิ่มค่าความผูกพันต่อองค์กรได้อีกด้วย

1.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศด้านข้อมูลและด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือพัฒนาฐานข้อมูลความรู้ และช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ให้สามารถเข้าถึงได้ทางอินเทอร์เน็ต โดยจะทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นคลังเก็บความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการศึกษาค้นคว้า การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการนำความรู้ที่ได้ออกมาใช้ในการทำงาน และการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีทักษะในการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยให้อำนวยการจัดการความรู้ สามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางรวดเร็วและมีความยั่งยืน เพราะโลกยุคปัจจุบันแข่งขันกันด้วยการสร้างนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพจน์ ศรีนุตพงษ์ (2555) ที่กล่าวถึงประโยชน์ด้านการพัฒนาสื่อวัฒนธรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ถือเป็นองค์ประกอบของที่สำคัญของการถ่ายทอดความรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดระบบ

1.4 โครงสร้างพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การที่จะทำให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จได้นั้นในด้านโครงสร้างพื้นฐานต้องมีความพร้อม ทั้งในด้านสถานที่ บุคลากร ควรมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการในการจัดการความรู้อย่างชัดเจน มีระบบการประสานงานอย่างเป็นทางการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระประภา โมจิยะ (2554) ที่ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านงานบุคคล ควรเป็นไปเพื่อให้เกิดการฝึกอบรมบุคลากรการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง และการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรตามความต้องการของสถานศึกษา Marquardt และ Reynolds (1994) ได้นำเสนอกลยุทธ์ในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ว่าควรพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เป็นทีม (develop team learning activities) เพื่อให้การเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมในทีม สำหรับแนวทางการแก้ไขในการจัดการความรู้ที่โรงเรียนต้องการคือการได้เรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งการเรียนรู้จากประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น การวิจารณ์จากผู้ร่วมงาน การปฏิบัติตามคำแนะนำจากผู้ร่วมงาน และการทบทวนร่วมกันกับผู้ร่วมงานเกี่ยวกับสิ่งที่นำไปปฏิบัติว่าได้รับความรู้จากการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวหรือไม่

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการความรู้

2.1 การสร้างความรู้ เป็นการดำเนินการจัดการความรู้ โดยทีมจัดการความรู้ร่วมกันกำหนดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรีจาก 9 สาขาตามแนวคิดของ อรพินท์ ภาคาผล (2548) คือ (1) สาขาความเชื่อและศาสนา (2) สาขาประเพณีและวัฒนธรรม (3) สาขาศิลปะพื้นบ้าน (4) สาขาอาหารและผักพื้นบ้าน (5) สาขาการละเล่นพื้นบ้าน (6) สาขาศิลปวัฒนธรรม (7) สาขาสมุนไพร และตำรายาพื้นบ้าน (8) สาขาประดิษฐ์กรรม และหัตถกรรมพื้นบ้าน และ

(9) สาขาการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ จากการดำเนินงานทีมจัดการความรู้เน้นการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ทำให้มีแนวทางการสร้างความรู้อย่างชัดเจน โดยเน้นการใช้วัฒนธรรมองค์ และการจัดโครงสร้างของทีมให้เข้มแข็ง โดยการสร้างความตระหนักในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย เกาตระกูล (2550) ที่ได้กล่าวถึงการนำรูปแบบการบริหารความรู้มาพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทางด้านการบริหารความรู้ เป็นคนทำงานด้วยความรู้ ใช้ความรู้ในการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาความรู้ให้มากที่สุด ซึ่งแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นคนทำงานด้วยความรู้ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้เชื่อว่าจะเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติจริงที่ชัดเจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะแก้ปัญหาช่วยให้การดำเนินการบริหารความรู้มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม ลดความขัดแย้ง สร้างความเชื่อมั่น เกิดความมั่นใจ ได้ผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

2.2 ด้านการแสวงหาความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการร่วมกันวางแผนการแสวงหาความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าจะหาได้อย่างไร สร้างได้อย่างไร โดยมีการการสืบค้นความรู้ด้วย การสอบถามจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้นำในท้องถิ่น ทำให้ได้ข้อมูลองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรีทั้ง 9 สาขาทั้งนี้และผลจากการแสวงหาความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในขั้นตอนนี้ ทำให้ครูและบุคลากรในการจัดการความรู้มีทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน อาจเพราะการดำเนินการดังกล่าวมีการจัดตั้งทีมงานแสวงหาความรู้ มีฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะที่ชัดเจน สอดคล้องกับ Marali (2001) ที่พบว่า การแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร ที่ได้มาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

2.3 การรวบรวมความรู้ เป็นการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการดำเนินการ นำมาประมวลปรับปรุงเนื้อหา ภาษา และจัดประเภทรูปแบบข้อมูลความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ มีการคัดกรองความรู้ ตรวจสอบความรู้โดยทีมงานจัดการความรู้ทำให้ได้ข้อมูลความรู้ที่มีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับ ยืน ภูววรรธ (2546) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ที่พบว่า สารสนเทศกระจายกระจายมีการเก็บในแหล่งที่หลากหลาย ที่สำคัญคือมีข้อมูลมากมายแต่ความรู้มีน้อย ในเวลาที่ต้องการการตัดสินใจจึงทำอะไรไม่ได้เต็มที่ อีกทั้งเสียเวลาในการค้นหา ดังนั้น การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบจะช่วยให้ปัญหาดังกล่าวบรรเทาลง หรือหมดไป

2.4 ด้านการจัดเก็บความรู้ โดย ทีมการจัดการความรู้ ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์การจัดการความรู้ เพื่อนำข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น มาจัดเก็บความรู้ไว้ทำให้ได้เว็บไซต์การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นชื่อ

<http://www.Cholburiwisdom .in.th>

2.5 ขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้เกิดการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและจัดเก็บไว้ในเว็บไซต์การจัดการความรู้ นำมาเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านเว็บไซต์การจัดการความรู้ที่สร้างขึ้น เป็นการแบ่งปันความรู้ในช่องทางการเรียนรู้จากเว็บไซต์ และการแลกเปลี่ยนความรู้จากเว็บบอร์ด ตรงกับที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(2549) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด

2.6 ด้านการนำความรู้ไปใช้เป็นการสร้างมาตรการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ อันจะนำไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จในการพัฒนาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารณ์ พานิช (2547) ที่ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการจัดการความรู้ คือการใช้ประโยชน์จากความรู้มาเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กร ทำให้องค์กร สามารถรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน

3. การประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ เป็นการประเมินใน 3 ด้าน คือ (1) การประเมินความพึงพอใจต่อผลผลิตความรู้ (2) การประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินการจัดการความรู้ และ (3) การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผลการประเมินอาจเนื่องมาจากการจัดการความรู้ครั้งนี้ได้ทำอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีความร่วมมือในแต่ละกระบวนการชัดเจนสอดคล้องกับ แก้วเวียง นานาผล (2551) พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ ตลอดจนสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งด้านความรู้ เวลา สถานที่ และงบประมาณ
2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร ควรใช้เวลาในการสร้างอาจมีการสัมมนา ร่วมกันสร้างความตระหนัก สื่อสารและประชาสัมพันธ์ ควรเน้นวัฒนธรรมการเปิดใจ และการแบ่งปันความรู้
3. เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการความรู้ ควรมีการพัฒนาให้เข้าถึง ใช้ได้อย่างสะดวกและใช้งานง่าย มีการพัฒนาเว็บไซต์ และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในองค์กรเข้าไปใช้อย่างต่อเนื่อง
4. ควรมีทีมจัดการความรู้ที่จะดำเนินการผลักดันให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ
5. การกำหนดระยะเวลาในการจัดการความรู้ ควรจัดทำเป็นกรอบระยะเวลาในภาพกว้าง และทีมเรียนรู้ปรับให้เหมาะสมกับทีมของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือและวิธีการจัดการความรู้ ด้านอื่น ๆ เช่น ระบบผู้เชี่ยวชาญ วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านองค์ประกอบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวชี้วัด ของระบบการประเมินการจัดการความรู้

เอกสารอ้างอิง

- แก้วเวียง นานาผล. (2551). การพัฒนาตัวแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิระประภา โมจิละ. (2554). รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเอกชน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียปทุมธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 3(2), 40-47.
- จุฑารัตน์ สราวนะวงศ์. (2552). การจัดการความรู้. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองทิพา วิริยะพันธุ์. (2554). การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2546). การจัดการความรู้. วารสารศรีปทุมปริทัศน์, 3(2), 85-92.
- บดินทร์ วิจารณ์. (2547). การจัดการความรู้ คู่...ปัญหาปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ประพนธ์ ผาสุขยืด. (2547). การจัดการความรู้ฉบับมือใหม่หัดขับ. กรุงเทพฯ: ไยไหม.
- ยีน ภาวะวรรณ และสมชาย นานาประเสริฐ. (2546). ไอทีเพื่อการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). การจัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่. ค้นจาก http://www.kmi.or.th/autopage/show_page.php?h=13&s_id=22&d_id=22
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2547). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551. กรุงเทพฯ: เพลินสตูดิโอ.
- สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น. (2555). ร่างข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2555-2564). ค้นจาก <http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2549). คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: จุฬาทอง.
- สุพจน์ ศรีนุดพงษ์. (2555). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 3(2) 105-113.
- อรพินท์ ภาคผล. (2548). ภูมิปัญญาท้องถิ่น. ค้นจาก <http://www.school.obec.go.th/muangkhai>
- อชาญญา รัตนอุบล และคณะ. (2550). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างการเรียนรู้สารสนเทศสำหรับสังคมไทยในการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้. รวมบทความ: สัตตศิลาสำหรับการเปลี่ยนผ่านการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนาจ เถาตระกูล. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารความรู้ในสถาบันการอาชีวศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสยาม.
- Andersen Arthur and American Productivity and Quality Center. (1996). *The knowledge management assessment tool: External benchmarking version*. Retrieved from <http://sais.aisnet.org/2011/BartczakEtAl.pdf>
- Choi, Yong Suk. (2000). *An empirical study of factors affection successful implementation of knowledge management*. Doctoral dissertation University of Nebraska.

- Creswell, J.W., & Plano Clack, V.L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks: Sage.
- Demarest, M. D. (1997). *Understanding knowledge management*, *Journal of Long Range Planning*, 1(3), 374-384.
- Ernst & Young. (1999). *Internet Shopping: An ernstand Young Special Report*.
- Keyser, R. L. (2004). *Assessing the relationship between knowledge management and plant performance at The Tennessee valley authority*. Doctor dissertation, The University of Alabama.
- Liebowitz, J. (2000). Developing knowledge management metrics for measuring intellectual. *Journal of Intellectual Capital*, 1(1), 11-12.
- Lindsey, K. (2002). *Measuring knowledge management effectiveness: A task contingent organizational capabilities perspective*. In Eighth American Conference on Information Science and Technology Management, 2085-2090.
- Marali, Y. (2001). *Building and developing capabilities: A cognitive congruence framework*. In *knowledge management and organization competence*. New York: New York University.
- Marquardt, M. J. & Reynolds, J. (1994). *The global learning organization*. New York: IRWIN.
- Morey, D., Maybury, M.& Thraising, B. (2001). *Knowledge management: Classic and contemporary works*. Cambridge: MIT.
- Sallis, E. & Jones, G. (2002). *Knowledge management in education*. London: Guildford and King's Lynn.
- Singapore Productivity and Standards Board. (2001). *Primer on knowledge management integrated*. New York: Integrated.
- Skyrme, D. J. (2000). *Developing a knowledge strategy: From management to leadership*. In *knowledge management: Classic and contemporary works*. Cambridge, MA: MIT.
- Turban, et al. (2001). *Introduction to information technology*. Toronto: John Wiley & Sons.
- Wiig, K. (1993). *Knowledge management foundations: Thinking about thinking-how organizations create, represent and use knowledge*. Arlington, TX: Schema.

